

کدام توزیع لاینوکس را انتخاب کنیم؟

کدام توزیع گنو/لاینوکس را انتخاب کنیم؟

یکی از سوالاتی که توسط کاربران که مایل به انتقال به سیستم عامل گنو/لاینوکس هستند مطرح می‌شود، انتخاب توزیع است. چرا انواع مختلفی از گنو/لاینوکس وجود دارد؟ کدامیک مناسب‌تر است؟ در این مقاله به معرفی اصول و مفاهیم توزیع‌های گنو/لاینوکس و معرفی برخی از آنها می‌پردازیم و به مقایسه توزیع‌های مختلف خواهیم پرداخت و این مقوله را در مقاله جداگانه‌ای بررسی خواهیم کرد.

توزیع چیست؟

اصلاً توزیع چیست؟ همانطور که می‌دانید، سیستم عامل گنو/لاینوکس به خودی خود یک سیستم عامل آزاد و رایگان است. گنو/لاینوکس را هر کس می‌تواند جمع‌آوری کرده و به نام خودش به رایگان عرضه کرده و به فروش برساند. علت چیست؟ سیستم عامل گنو/لاینوکس از بخش‌های بسیار زیادی تشکیل شده که هر بخش آن توسط عده‌ای خاص توسعه می‌یابد که هر یک در یک سمت جهان قرار دارند. معروف است که می‌گویند گنو/لاینوکس مانند هواپیمایی است که هر قسمت آن را در یک کشور ساخته‌اند. البته این نکته نقطه قوت آن به شمار می‌رود. در صورتی که شما به عنوان یک کاربر بخواهید یک گنو/لاینوکس داشته باشید، باید تمام این قطعات را جداگانه جمع‌آوری کرده و پس از کامپایل استفاده نمایید. درصد کمی از مردم این امکان و توانایی را دارند. بنابراین افراد و شرکت‌هایی اقدام به جمع‌آوری این قطعات مجزا و قرار دادن آنها کنار هم کرده‌اند و علاوه بر آن برای این مجموعه برنامه‌های نصب و مدیریت نوشته‌اند تا کار نصب و مدیریت سیستم را برای کاربران آسان کنند. به این مجموعه‌ها که توسط افراد و شرکت‌ها گردآوری شده است، توزیع یا Distribution گنو/لاینوکس می‌گویند.

علت تنوع توزیع‌ها چیست؟

هر یک از توزیع‌های گنو/لاینوکس دارای ویژگی‌های خاصی است که آنرا از توزیع دیگر متمایز می‌کند. مثلاً ممکن است برنامه‌های نصب آنها با هم تفاوت داشته باشند (البته اصول نصب همه گنو/لاینوکس‌ها یکسان است) و یا ابزارهای مدیریتی گرافیکی تهیه شده با هم متفاوت باشند و یا نسخه برنامه‌هایی که با یک توزیع خاص ارائه می‌شوند جدیدتر یا قدیمی‌تر باشند، محل فایل‌های پیکربندی آنها متفاوت باشد، و یا ممکن است توزیع‌هایی مخصوص امور خاص طراحی شده باشند. مثلاً مخصوص سرویس‌دهنده‌ها، مخصوص ایستگاه‌های کاری، مخصوص کامپیوترهای قدیمی، مخصوص مدیریت شبکه، مخصوص چند رسانه‌ای، مخصوص بازی و به همین ترتیب. بنابراین هر فرد یا گروه خلاق می‌تواند توزیع مخصوص خود را ارائه نماید. مثلاً برخی از توزیع‌ها برای نصب و پیکربندی آسان بهینه‌سازی شده‌اند. توزیع‌ها به دو صورت تجاری و رایگان ارائه می‌شوند. یعنی در ازای دریافت یا استفاده از خدمات پشتیبانی برخی از آنها باید پول پرداخت شود و برخی از آنها رایگان هستند. البته به هر حال شما در اکثر موارد قادرید تا یک توزیع گنو/لاینوکس را چه رایگان و چه تجاری به تعداد نامحدود کپی و توزیع نمایید، مگر آنکه تولیدکننده شما را محدود کرده باشد. اکثر توزیع‌های غیر تجاری و برخی از توزیع‌های تجاری بصورت رایگان از سایت‌های مربوطه قابل دانلود هستند.

در صورتی که گنو/لاینوکس را یاد بگیرید، مهم نیست از چه توزیعی استفاده کنید. چون همه آنها ذاتاً شبیه هم هستند و تمام اموری که در یک توزیع انجام می‌دهید، در توزیع دیگر نیز

قابل انجام خواهد بود (شاید به نحو دیگر و با اندکی تفاوت).
برخی از توزیع‌ها از ایجاد تغییرات و بهینه‌سازی‌هایی در توزیع‌های دیگر ایجاد شده‌اند که آنها را توزیع‌های مبتنی بر یک توزیع می‌نامند. مثلاً توزیع Ubuntu یک توزیع مبتنی بر دبیان است. یا مثلاً توزیع فارسی پارسیکس یک توزیع مبتنی بر KANOTIX است.

شما هم می‌توانید!

بله در صورتی که گنو/لینوکس را کاملاً یاد گرفته باشید و مقداری خلاقیت و برنامه نویسی بلد باشید، قادر خواهید بود تا توزیع خودتان را ایجاد کنید. راهنماهای بسیاری در مورد ایجاد یک توزیع گنو/لینوکس منتشر شده است که یکی از بهترین این راهنماها، کتاب LFS یا Linux Scratch From نام دارد که آنرا می‌توانید از [اینجا](#) مطالعه یا دانلود نمایید.

کدام توزیع؟

همانطوری که در بالا اشاره کردم، هر یک از توزیع‌ها دارای ویژگی‌های خاص خود هستند. مثلاً برنامه نصب یک توزیع بسیار راحت است و یک توزیع دیگر ممکن است از نظر پایداری و امنیت مطرح باشد و به همین ترتیب. انتخاب توزیع بستگی به شرایط زیر دارد:

- سطح علمی کاربر
- مورد استفاده از گنو/لینوکس
- ویژگی‌های توزیع
- بازار

اکنون به بررسی یکایک این شرایط می‌پردازیم.

الف: سطح علمی کاربر: کاربرانی که دارای آشنایی کمتری با گنو/لینوکس هستند، جذب توزیع‌هایی می‌شوند که دارای ابزارهای پیکربندی گرافیکی است که آنها را قادر می‌سازد راحت‌تر سیستم‌شان را اداره و نصب نمایند. همچنین دارای نرم‌افزارهای جدیدی باشد که به آنها حداکثر قابلیت‌ها را ارائه نماید. از توزیع‌هایی که برای کاربران تازه کار مناسب‌تر هستند، می‌توان اوبونتو (Ubuntu)، زوزه (SuSE)، فدورا (Fedora)، مندریوا (Mandriva)، لیندوز (Lindows)، لیکوریس (Lycoris)، مپیس (Mepis) و XandarOS را نام برد. کاربرانی که پیشرفته‌تر هستند و ابزارهای پیکربندی گرافیکی برایشان مهم نبوده، کیفیت و سرعت سیستم برایشان مهم‌تر است جذب توزیع‌های حرفه‌ای‌تر مانند دبیان (Debian)، جنتو (Gentoo) و اسلکور (Slackware) می‌شوند. ممکن است نصب و راه‌اندازی این توزیع‌ها برای کاربران تازه‌کار دشوار باشد، ولی در عوض هر سه آنها بسیار باکیفیت و پایدار هستند.

ب: مورد استفاده از گنو/لینوکس: برخی از توزیع‌ها مخصوص نیازهای خاصی طراحی شده‌اند. مثلاً امروزه از اصلی‌ترین نیازها می‌توان به سرویس‌دهنده‌ها و ایستگاه‌های کاری اشاره نمود. البته برخی از توزیع‌ها این امکان را به شما می‌دهند که هنگام نصب، نوع مصرف آنها را تعیین کنید و با توجه به انتخاب شما، نرم‌افزارهای مربوط به آن مصرف خاص نصب خواهند شد. مثلاً اوبونتو، فدورا و دبیان این امکان را دارا هستند. برخی از توزیع‌ها تنها مخصوص یک نیاز طراحی شده‌اند و دارای ابزارهای مربوط به آن نیاز می‌باشند. مثلاً گنو/لینوکس کناپیکس (Knoppix) که یک توزیع روی میز است، تنها دارای ابزارهایی است که برای کاربران روی میز کاربرد دارد، و یا گنو/لینوکس SOL تنها به درد وظایف یک سرویس‌دهنده می‌خورد.

ج: ویژگی های توزیع: برخی اوقات یک توزیع دارای ویژگی های خاصی است که آنرا برای استفاده قابل انتخاب می سازد. مثلا گنو/لینوکس اورالوکس (Oralux) دارای امکانات مخصوص نابینایان می باشد. مانند شناسایی صفحه نمایش های بریل و یا مرور صوتی وب و پست الکترونیک. و یا یک گنو/لینوکس ممکن است سخت افزار های خاصی را به خوبی پشتیبانی نماید. و یا ممکن است سرعت و کیفیت یک توزیع یا آسانی استفاده از آن ملاک انتخاب قرار گیرد.

د: بازار: ممکن است موجود بودن یک توزیع در بازار و یا نبود آن ملاک انتخاب باشد. مثلا در ایران فراوان ترین توزیع گنو/لینوکس، توزیع فدورا و ردهت است. اصلا برخی افراد و موسسات گنو/لینوکس را به نام ردهت می شناسند.

بالاخره کدام را انتخاب کنیم؟

خوب، در بازار ایران در مورد انتخاب توزیع محدودیت های فراوانی وجود دارد. با توجه به توزیع های موجود در بازار، برای مصارف زیر توزیع های مقابل آن توصیه می شوند:

مصرف میزکار (Desktop)/ایستگاه کاری – کاربران تازه کار: اوبونتو (Ubuntu)، زوزه (SuSE)، پارسیکس (Parsix)، میپس (MEPIS)، فدورا (Fedora)، مصرف میزکار (Desktop)/ایستگاه کاری – کاربران حرفه ای: دبیان (Debian)، اسلکور (Slackware)، جننو (Gentoo)

مصرف سرویس دهنده: دبیان (Debian)، اسلکور (Slackware)، فدورا (Fedora) دیسک های زنده: کناپیکس (Knoppix)، پارسیکس (Parsix)، کانوتیکس (Kantix) شبیدیکس (Shabdix)

توضیح اینکه دیسک های زنده گنو/لینوکس هایی هستند که کاملا از روی CD اجرا می شوند و نیازی به نصب آنها روی سیستم نیست. این دیسک ها برای مصارف آموزشی، عیب زدایی و نمایشی مناسب می باشند.